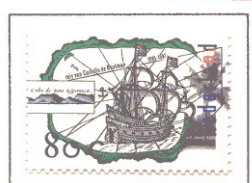

4. Nederlandse waterstaatszorg over grenzen heen.

4.1. Waterstaatszorg in de (voormalige) koloniën.

Het begon allemaal in 1596 toen de zeevaarder Cornelis Houtman met zijn vier schepen in de Indonesische archipel verscheen. In 1602 werd op initiatief van raadpensionaris Johan van Oldenbarneveld en stadhouder prins Maurits de Verenigde Oost-Indische Compagnie opgericht.

Vóór 1800 was het de VOC die civieltechnische werken, vooral in Batavia, verordonneerde. Later maakten steeds meer technici de oversteek per boot naar Indië om vanwege de opkomende zorg voor de bevolking de versterkte aanleg van openbare werken, vooral op het gebied van irrigatie, uit te voeren.
Enveloppe "Per Engelsche Mail" van de Bond van Technici uit Batavia naar Amsterdam, Weltevreden, 21 april 1917, sluitstrook opened by censor.

4.1. Waterstaatszorg in de (voormalige) koloniën.

Burgerlijke Openbare Werken
IRRIGATIEAFDEELING PEKALEN SAMPEAN.
 SECTIE PEKALEN.
DIENST - BRIEFKAART

An
 der

den *Administrateur*
S. J. Padjarakan

te *Krajaan*

Waarmerk van den afzender

* OPZICHTER IRRIGATIE *
 * PROBOLINGGO. *

PROBOLINGGO
 DEC 10

PROBOLINGGO
 DEC 10

Van belang voor het totstandkomen van deze burgerlijke openbare werken was de invoering van het Regeringsreglement in 1854, waaronder Burgerlijke Openbare Werken, vergelijkbaar met Rijkswaterstaat werd ingesteld. Irrigatiewerken waren een omvangrijk werkteerrein *Dienstbriefkaart* 9-12-1910, portvrijdom

Antwoord betaald.

Briefkaart.

Kartoe pos.

Adres. Alamat.

Den Wel Ed G. Heere P. VAN DIJK,
 Theaurier der NED. IND. MAATSCHAPPIJ VAN
 NIJVERHEID EN LANDBOUW,
 te ⁱⁿ **BATAVIA.**

te ⁱⁿ **BATAVIA.**

NED. INDIE
 5 CENT

Palas soernd sodah di bujar.

van den G. P. van der G. P.

In papen boeat toelis soerat.
 188
 cer!
 beleeft te verzoeken mij te willen
 door bemiddeling van welk postkan-
 beschikken over uwe **CONTRIBUTIE**
 ppij van Nijverheid en Landbouw.
 e Theaurier der Maatj. voord..
 73484

Ook het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel hield zich bezig de inrichting van irrigatie. *Briefkaart* ca 1880 (betaald antwoord) met vierzijdige particuliere bedrukking

4.1. Waterstaatszorg in de (voormalige) koloniën.

In 1621 werd naar het model van de VOC de West-Indische Compagnie (WIC) opgericht. Een van de belangrijkste gebieden die ze beheerde was Suriname. De belangrijkste producten die de WIC naar Europa importeerde, waren suiker en tabak. Daarnaast heeft ze een treurige faam verworven door het kapen van vreemde schepen en vooral door haar engagement in de slavenhandel.

Op 25 november 1975 werd Suriname onafhankelijk. Pres. Jules Wijdenbosch (1996-2000) liet een naar hem genoemde brug over de Suriname rivier bouwen. Hij werd op 20 mei geopend; zes dagen voor de parlementsverkiezingen. De brug heeft gezorgd voor een snellere verbinding tussen Paramaribo en het aan de overzijde gelegen district Commewijne vooral de plaats Meerzorg

De brug is gebouwd door het Nederlandse bedrijf Ballast-Nedam. De aanleg van de brug was omstrepen wegens de hoge kosten die hiermee gemoeid gingen, en de financiering uit de lopende begroting in plaats van via een lening en gespreide aflossing

4.2. Partners bij de waterhuishouding.

Het oudste project waar iets postaals over te vinden was, zijn de waterwerken in de Weichel-delta. Het project werd uitgevoerd door gevluchte Hollanders, die tijdens de tachtigjarige oorlog bedreigd werden door de inquisitie. De waterbouwers onder hen begonnen met inpolderingen. Het duurde tot ver in de 18^e eeuw voor de delta droog was.

geïllustreerde briefkaart (Freie Stadt Danzig) van Danzig 5/10/1925 naar Nederland

Rijkswaterstaat heeft, meestal met succes, gezorgd voor de bescherming tegen overstromingen en een goed beheer van het water. Ook buiten Nederland zijn de prestaties van Rijkswaterstaat niet ongemerkt gebleven. Die kennis wordt graag met het buitenland gedeeld. (dienstbrief Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2 april 1948, per luchtpost van 's-Gravenhage naar USA; postverzending naar het buitenland viel niet onder portvrijdom.)

4.2. Partners bij de waterhuishouding.

Dat het watermanagement voor de rivieren in Polen een impuls kon gebruiken, bleek in 1997 opnieuw toen rivieren ver buiten hun oevers traden en zo een van de grootste overstromingen in haar geschiedenis beleefde. Ook in 2002/6 waren er overstromingen, waarbij Rijkswaterstaat noodhulp bood.

Hongarije is eveneens een "slecht" voorbeeld van een Oost-Europees land dat al eeuwen kamp met wateroverlast. Doordat de rivieren de grote watertoevoer niet kunnen verwerken, leidt dit tot schade aan de oeververbindingen. Zo moest de Elisabeth-brug in Boedapest hersteld worden; in 1964 kwam dit gereed.

Ook de stad Dresden aan de benedenloop van de rivier de Elbe is vele keren door de hoge waterstand overstromd. Echter – niet zoals in Boedapest – is de stenen Augustusbrug (1910) nooit door het water weggespoeld.

Druckprobe van briefkaart van Dresden met de rivier de Elbe en Augustusbrug

4.2. Partners bij de waterhuishouding.

Stempelbild

(13b) KEMPTEN (ALLGÄU) 2
03.10.52

OTT
Wassermess-
Geräte für Flüsse
u. Kraftwerke

A.OTT
KEMPTEN
BAVARN

DEUTSCHE
BUNDESPOST
020

Francotyp: Cc 3556 Kennzahl:

Firma: A. Ott, Math. ^{mech.} Institut

Post: (13b) Kempten (Allgäu) 2

Motor Nr. Volt PS

Uebersetzung: Motor Masch. Riemen

Deliefert: 6. Oktober 1952

Wertkartenbetrag: DM 100,--

Postschlüssel: Permutationsnummer: K 3538

Klischee: 5 auswechselb. fest

Spezialeinrichtungen:

Merkmale:
227.228

Stolzberg, 3000, 1. 52

1.12.54 a.s.w.

OTT
Mathematische
u. Hydrometrische
Instrumente

A.OTT
KEMPTEN
BAVARN

GEBÜHR BEZAHLT

Om goede maatregelen te kunnen nemen tegen mogelijke overstromingen, moet veel onderzoek worden verricht. Belangrijk daarbij is dat men inzicht krijgt in de afvoeren van de rivieren, want: "Meten is Weten".
Masterkarte, staalkaart over de gebruikte frankeermachinstempel.

Overstromingen veroorzaken veel leed voor de burgers, ook in West-Europese landen. Zo worden er inzamelingsacties gehouden voor solidariteit met de slachtoffers zoals in 2002 in Duitsland. Oostenrijk koos in 2006 voor een flinke toeslagzegel.

4.2. Partners bij de waterhuishouding.

Venetië is de stad met 177 kanalen en honderden gondels en haalde de voorpagina's van alle kranten in november 1996. De historische stad werd overstromd. Het water kwam tot een hoogte van 194 cm. Dat is 94 cm hoger dan het ooit heeft gestaan. Na de overstroming kwam de Italiaanse regering snel met heel ingewikkelds reddingsplan, waarvoor aan Nederland advies is gevraagd.

De Povalakte doorsneden door de Italiaanse rivier Po is zeer vruchtbaar en een dicht bevolkt gebied. In deze streek treden herhaaldelijk overstromingen op als gevolg van de bezinkingen in de bedding van de rivier Po, zoals in 1951.

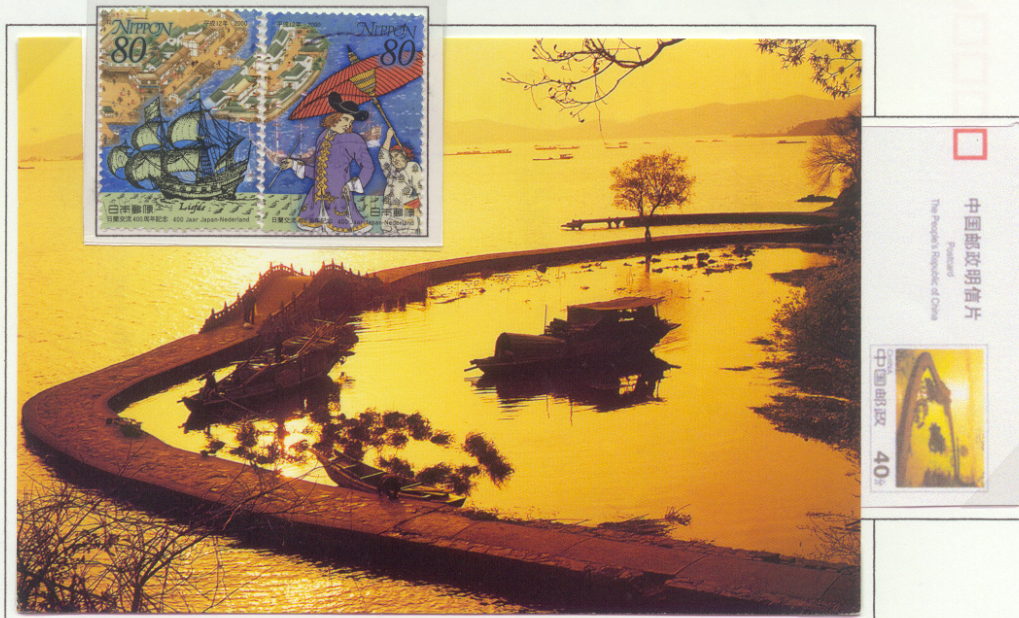
Briefomslag, portvrij via Rode Kruis vanwege overstromingen van Po, Brescello, 17-12-1951 naar Milano.

4.3. Advisering en aanleg infrastructuur.

Zelf bij de voorbereiding van het Suezkanaal was Rijkswaterstaat betrokken. Frederik Willem Conrad II, was adviseur van de Egyptische onderkoning, khedive Mohammed Said Pasja. In de internationale commissie van ingenieurs, onderzocht men de doorsnijding van de landengte van Suez. Hij stierf in 1869 op de terugreis van Egypte, waar hij de opening van het Suezkanaal had bijgewoond.
 Duitse Post in China, Tongku 2-5-1901, voorbedrukte veldpostkaart met tekening Suezkanaal 20-9-1900

Op dit moment is Rijkswaterstaat zeer actief in Azië. Dit betreft niet alleen Indonesië, maar zeker ook China en Japan. De betrekkingen met deze landen gaan al eeuwen terug. Op 19 april 1600 spoelde het schip de "Liefde" letterlijk aan op de kust van Kyushu, dicht bij de stad Beppu. Men hielp de Shogun aan de macht, waardoor de Portugese handelsmonopolie eindigde. (door de Japanse PTT uitgegeven zegels n.a.v. 400 jaar betrekkingen tussen Nederland en Japan, met op de linker zegel de "Liefde" afgebeeld naar een gravure uit het boek "Rheysgeschrift" van J.H. van Linschoten)

4.2 Advisering en aanleg infrastructuur.

De Nederlandse aannemers, die vele grote projecten in Azië uitvoeren, mogen niet ontbreken. Een spectaculair project is de realisatie van "een autoweg op zee", dat door Hollandse waterbouwkundigen werkelijkheid werd. Deze 25 km lange autobaan, deels brug en deels damdeel, verbindt Saoedi-Arabië en het eiland Bahrein. Op het in het midden opgespoten eiland bevinden zich de douanekantoren.

Op 8 mei 1984 opende koningin Elisabeth II van Groot-Brittannië de stormvloedkering in de Theems. In haar openingsrede bedankte de koningin in het bijzonder de Nederlandse waterbouwkundigen, die samen met de Britse collega's deze dam hebben ontworpen. Op 12 oktober 1988 werd o.a. aan Volker Stevin opdracht verleend voor een landaanwinningproject op het 5,5 km² grote Gibraltar.

De grote Nederlandse aannemingsbedrijven mogen in dit kader niet worden gemist. Voor menigeen is Baggermaatschappij Bos & Kalis BV, thans Boskalis Westminster NV, een bedrijf dat grote bekendheid geniet door de vele baggerwerken, die het overal ter wereld heeft uitgevoerd